

MORİTYUS CUMHURİYETİ PAZAR BİLGİLERİ



T.C. Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI.....	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	11
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	14
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	19
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŐ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	21

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Afrika'nın güneydoğu kıyısında, Fransa'nın Reunion adasına komđu olan Morityus, yaklaşık 1,3 milyon nüfuslu bir ada devletidir. Ülke ekonomisi, 1968'deki bağımsızlığından bu yana büyük adımlar atmıştır ve düşük gelirli bir ülkeden üst orta gelirli bir ülke konumuna yükselmiştir.

Morityus'un Gayri Safi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) 2023 yılında 14,64 milyar ABD doları olurken kişi başına düşen GSYİH ise 11,613 ABD dolarına ulaşmıştır. 2024 yılında Morityus ekonomisinde yüzde 5,6'lık bir büyüme gerçekleşmesi beklenmektedir.

Morityus'un 2023 yılında ihracatı 1,8 milyar ABD doları, ithalatı ise 6,3 milyar ABD doları olarak gerçekleşirken, dış ticaret hacmi 8,16 milyar ABD doları olmuştur. Başlıca ticaret ortakları Güney Afrika, Çin, Hindistan, BAE, Fransa, İngiltere, ABD, Madagaskar olup ana ihraç ürünleri tekstil mamulleri, şeker ve balık, başlıca ithal malları, makina, elektrikli aletler, motorlu taşıt araçları, akaryakıt ve diğer petrol ürünleridir.

Morityus, on yıldır ortalama yüzde 4-6 arasında istikrarlı büyüme oranlarını yakalamış ve Sahra Altı Afrika'nın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında yer almıştır. Bununla birlikte, COVID-19'un neden olduğu kriz Morityus ekonomisi üzerinde ağır bir yük oluşturmuştur: Ülke çok fazla vaka kaydetmemiş olsa da GSYİH 2020'de yaklaşık %14,9 azalmıştır. Bunun başlıca nedeni uluslararası seyahat kısıtlamalarının turist girişlerinde düşüşe yol açmasıdır (sektör GSYİH'nın yaklaşık beşte birini oluşturmakta ve ekonomi genelinde önemli dalgalanma etkileriyle istihdamın %22'sini oluşturmaktadır). Öte yandan Morityus ekonomisi kovid sonrası dönemde turizm gelirlerinin artmasına bağlı olarak yüksek büyüme oranlarını (son 3 yıllık dönemde ortalama yüzde 7,3) yakalamaktadır.

Morityus, sosyal eşitlik ve yoksulluğun azaltılması konusunda önemli ilerleme kaydetmiş olup, örnek bir kalkınma modelini temsil etmektedir. Ada, Dünya Bankası tarafından yüksek insani gelişme endeksi ile üst-orta gelirli bir ülke olarak sınıflandırılmakta ve önümüzdeki on yıl içinde yüksek gelirli bir ülke olmayı hedeflemektedir (kovid öncesi dönemde kısa süre olsa da yüksek gelirli ülkeler statüsüne ulaşmıştır). Ülkede işsizlik kovid sonrası dönemde turizm sektöründeki iyileşmelerle birlikte toparlanarak yüzde 6,3'e gerilemiş olup enflasyon 2024 yılı itibarıyla yüzde 4.9 olarak tahmin edilmektedir.

Ülke turizm yatırımları açısından oldukça yüksek bir potansiyeli barındırmakla beraber, ilave yatırımlar konusunda oldukça isteklidir. 2020 Dünya Bankası İş yapma sıralamasında 190 ülke içinde 13. sırada olan Morityus, iş yapma konusundaki alt başlıklarda ise 100 üzerinden 81,5 puan ile yüksek bir performans sergilemektedir.

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi ve Bağlı Olduğu Anlaşmalar/Örgütler)

Morityus dış ticaret ve yabancı sermaye konularında oldukça liberal bir yapıya sahiptir. Belirli ürünlerin ithali yasak olmakla birlikte diğer alanlarda ticaret yapmak oldukça basit ve pratik hale getirilmiş durumdadır. İhraç ürünleri işleme alanları da devreye sokulmuş olup uluslararası ticarete rekabet gücü artırılmaya çalışılmaktadır.

Morityus'un gümrük tarife rejimi 1 Nisan 2024'de güncellenmiştir. İthalatta vergiler yüzde 0 ila yüzde 30 arasında değişiklik göstermekle birlikte bazı eşyalar için ilave vergiler de söz konusu olabilmektedir.

Kontrole tabi mallar için, ihracat izni başvurularını ihracattan önce işleme alınması ve onaylanması için yetkili makamlara göndermek gereklidir. İhracat girişleri ve diğer izinler, ihraç edilecek gönderilerin ayrıntılarını sağlayan 1988 Gümrük Yasası uyarınca Gümrüklere yapılan zorunlu ve yasal bir beyandır.

Gümrük İdaresi, sizin adınıza ihracat beyannameleri vermek için bir nakliye acentesinin veya bir Gümrük komisyoncusunun hizmetlerini kiralamanızı önermektedir. Bu, girişleri derlemeye, ilgili kurallara, tarife sınıflandırmasını, gümrük değerini belirlemeye veya ihraç etmek istediğiniz mallar için izin gerekip gerekmediğine aşına değilseniz yardımcı olacaktır.

1988 Gümrük Yasası uyarınca hatalı ihracat girişleri için ceza vardır. Tüm girişler, malların liman alanına veya havalimanındaki ihracat depolarına erişim izni verilmeden önce sunulmalı ve işlenmelidir. Aşağıdaki mallar, ihracat beyannamesi/giriş belgesi verme zorunluluğundan muaftır, ancak yine de uyulması gereken bir yasak/ kısıtlamaya tabi olabilir:

- ATA Karnesi kapsamındaki mallar,
- Ceset ve insan kalıntıları,
- Ürün numuneleri.

İhracat beyannamenizdeki bilgiler hayati önem taşımaktadır. Bu, gümrüklerin risk seviyesini değerlendirmesini ve sevkiyattan önce herhangi bir sevkiyatı incelemenin gerekip gerekmediğine karar verilmesini sağlar.

Herhangi bir malın ithalatı, ithalatçının gümrük formalitelerini tamamlamasını gerektirir. Bu formaliteler, genellikle Giriş Belgesi (BOE) olarak bilinen bir Gümrük Beyannamesinin, malların miktarı, değeri ve kesin niteliği gibi ithal edilen malların tüm ayrıntılarını veren TradeNet aracılığıyla elektronik olarak sunulmasını içerir. Model numarası, referans numarası, marka gibi özelliklere sahip malların tanımı, menşe ülke ve ödenecek gümrük vergisi ve vergi miktarı vb.

Her ithalat için bir gümrük beyannamesi / giriş belgesi ibraz edilmelidir. Bazı ithalatçıların kendi gümrük memuru vardır ancak çoğu bir gümrük müşavirinin veya nakliye acentesinin hizmetlerini kullanır. Gümrük acentelerinin / brokerlerinin gümrükte kayıtlı olması gerekir.

Aşağıdaki maddeler ilgili makamlardan izin gerektirir:

- Gıda Maddeleri - Gıda İthalat Birimi, Sağlık ve Yaşam Kalitesi Bakanlığı,
- Et ve Et Ürünleri - Veterinerlik Hizmetleri Bölümü, Tarım Sanayi ve Gıda Güvenliği Bakanlığı,
- Balık ve Balık Ürünleri - Mavi Ekonomi, Deniz Kaynakları, Balıkçılık ve Denizcilik Bakanlığı,
- Tarımsal Ürünler (meyve, sebze, çiçek, tohum)- Tarım, Sanayi ve Gıda Güvenliği Bakanlığı,
- Eczacılık ürünleri - Devlet Eczanesi,
- Canlı Hayvanlar - Veterinerlik Hizmetleri Veteriner Bölümü / Karantina Hizmetleri - Tarım-Sanayi ve Gıda Güvenliği Bakanlığı,

- Tütün Ürünleri - Ulusal Tarım Ürünleri Düzenleme Ofisi (NAPRO),
- Çay - Ulusal Tarım Ürünleri Düzenleme Ofisi (NAPRO),
- Oyuncaklar ve diğer tüketim ürünleri (demir çubuklar, elektrik kabloları vb.) - Morityus Standartlar Bürosu (MSB),
- Kimyasallar - Tehlikeli Kimyasal Kontrol Panosu (DCCB).

İzinler

1999 sayılı Tüketicinin Korunması (İthalatın Kontrolü) Yönetmeliği'nin Birinci Cetvelinde listelenen mallar için ithalat izni gerekmektedir.

Uluslararası Üyelikler ve Taraf Olunan Anlaşmalar

Morityus, Güney ve Doğu Afrika Ortak Pazarı (COMESA), Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC), Hint Okyanusu Komisyonu (IOC) üyesi olmakla beraber, Afrika Büyüme ve Fırsat Yasası (AGOA)'ndan yararlanmaktadır. Geçici Ekonomik Ortaklık Anlaşması kapsamında Avrupa Birliği'ne ihracat için gümrüksüz ve kotasız erişim hakkına sahip olan Morityus, İngiltere ile de Ekonomik Ortaklık Anlaşması imzalamıştır. Pakistan ile Tercihli Ticaret Anlaşması, Çin ile Serbest Ticaret Anlaşması, Hindistan ile de Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması mevcuttur.

Morityus, Japonya, Norveç, İsviçre, Amerika Birleşik Devletleri ve Belarus, Kazakistan ve Rusya gümrük birliği tarafından sunulan Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminden (GSP) yararlanıcıdır. Ürün kapsamı, tarife indirimi seviyesi ve menşe kuralları GSP kurallarına bağlı olarak değişir.

Mart 2018'de Morityus, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması'nı (AfCFTA) imzalamıştır ve 1 Ocak 2021'de yürürlüğe girmiştir.

Gümrük Vergileri

Morityus, nispeten düzenli bir ticaret rejimine sahiptir ve son birkaç yılda hükümet, geniş bir ürün yelpazesindeki ithalat tarifelerini düşürerek ticareti serbestleştirmek için adımlar atmıştır. İthalat tarifeleri, belirli tarifeler ve ad valorem tarifeleri olarak alınır. Ad valorem tarife oranları şu anda yüzde sıfır ile yüzde 30 arasında değişirken, tarife bantlarının sayısı şu anda beştir (0,5, 10, 15 ve yüzde 30). Gümrük vergileri normalde ithal edilen malların CIF (Maliyet, Sigorta ve Navlun) değerine uygulanır. Araçlar, petrol, alkollü içecekler ve sigaralar tüketim vergisine tabidir. Bazı istisnalar dışında Morityus'a ithal edilen mallar da yüzde 15 katma değer vergisine (KDV) tabidir.

İthalatçılar aşağıdaki belgeleri sunmalıdır:

- Konşimento / havayolu faturası
- Giriş belgesi
- Fatura
- Ambalaj listesi
- Sigorta belgesi (varsa)
- Menşe şahadetnamesi (varsa)

Tüketicinin Korunması (İthalatın Kontrolü) Yönetmeliği 2017 uyarınca ithalat kontrolüne tabi

olan çeşitli ürünler için ek izinler gerekmektedir.

İhracatçıların aşağıdaki belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir:

- Konşimento
- Giriş belgesi
- Fatura
- Ambalaj listesi
- Sigorta belgesi (varsa)
- İhracat izni (varsa)

Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri (AGOA kapsamında), Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı ülkeleri (COMESA), Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC), Hint Okyanusu Komisyonu (IOC), Çin'e (Mauritius-Çin Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında) ihracat için menşe şahadetleri, Hindistan (Hindistan ile Mauritius arasındaki Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması kapsamında), Pakistan (Mauritius-Pakistan Tercihli Ticaret Bölgesi kapsamında) ve Türkiye (Morityus-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında).

Kısıtlı mallar için Tüketicinin Korunması (İhracat Kontrolü) Yönetmeliği 2000 uyarınca ihracat izni gereklidir.

Gümrük için İletişim Bilgileri:

Morityus Gümrük İdaresi

Tel: 00230 2020500 Dahili: 7480, 7486, 7487, 7488

Email : customs@mra.mu

Fax: 00230 2167601,00230 2169567

Morityus ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşması

Türkiye Cumhuriyeti ile Morityus Cumhuriyeti arasında Serbest Ticaret Anlaşması, 9 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanmış olup, bu anlaşma 24 Ocak 2013 tarih ve 28538 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak 1 Haziran 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşma Kapsamı:

- Gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ve eş etkili vergi ve önlemlerin kaldırılması,
- Tarım ürünlerinde taviz değişimi,
- Sağlık ve bitki sağlığı önlemleri,
- Ticaretle teknik engeller,
- Fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları,
- Menşe kuralları,
- Dâhili vergilendirme,
- Damping,
- Korunma önlemleri,
- Ödemeler dengesi önlemleri,

Sanayi Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemesi

Türkiye tarafından, STA'nın Ek III'ünde belirtilen bazı konfeksiyon ve ayakkabı ürünleri hariç olmak üzere Morityus menşeli sanayi mallarının ülkemize ithalatında uygulanan gümrük

vergileri Anlaşma'nın yürürlüğe girişi ile birlikte kaldırılmıştır. Söz konusu konfeksiyon ve ayakkabı ürünlerine Türkiye'nin uyguladığı gümrük vergileri ise Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren 4 yıl içinde aşamalı olarak sıfırlanmıştır.

Morityus tarafından, 6'lı tarife pozisyonu bazında, Türkiye menşeli 1.182 sanayi ürününe ithalatta uygulanan gümrük vergileri STA'nın yürürlüğe girmesiyle sıfırlanmış olup, 2.101 üründe 1 Ocak 2017 tarihinde, 945 üründe ise 1 Ocak 2022 tarihinde kaldırılmıştır. Bu suretle, indirim takvimleri sonunda sanayi ürünlerinde Türkiye pazarı Morityus'a tamamen; Morityus pazarının ise %98'i ülkemize açılmıştır.

Tarım Ürünleri Gümrük Vergisi Düzenlemesi

Ülkemizin tarım ürünlerindeki hassasiyeti göz önünde tutularak, Türkiye tarafından, belirli sayıda Morityus menşeli tarım ürünü için belirli kotalar kapsamında gümrük vergisi indirimi yapılacaktır.

Morityus tarafından, 6'lı tarife pozisyonu bazında, Türkiye menşeli 392 ürünün Morityus'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte sıfırlanmış olup, 145 üründe 1 Ocak 2017 tarihinde, 94 üründe ise 1 Ocak 2022 tarihinde kaldırılmıştır. Bu itibarla, Morityus tarafınca tarım ürünlerinde tarife satırı bazında ülkemize sağlanan liberalizasyon oranı indirim takvimleri sonunda %87 olacaktır.

Ülkemiz ile Morityus arasında KEK mekanizmasını kuran Ticari ve Ekonomik İşbirliği (TEİ) Anlaşması 7 Şubat 2013 tarihinde imzalanmış olup, 17 Kasım 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye-Morityus YKTK Anlaşması ise 07.02.2013 tarihinde imzalanarak 30.05.2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye-Morityus ÇVÖ Anlaşmasının müzakereleri devam etmektedir.

İç Vergiler ve Oranları

Morityus Gelirler İdaresi tarafından uygulanan vergilerin tümü bir öz değerlendirme sistemi üzerindedir. Bu sistem kapsamında, ilgili vergi veya görevi ödemekle yükümlü kişiler, beyannameleri belirtilen süreler sonunda ibraz etmek ve varsa beyannamelere uygun olarak vergiyi ödemek zorundadır.

Başlıca Vergi Türleri

- **Gelir Vergisi**

Gelir Vergisi, 1995 Gelir Vergisi Yasası ve 1996 Gelir Vergisi Yönetmeliklerine tabidir. Morityus'ta ikamet eden bir kişi, kendisi tarafından elde edilen dünya çapındaki gelir üzerinden vergi ödemekle yükümlüdür. Yerleşik olmayan bir kişi ise, Morityus'taki kaynaklardan elde edilen gelir üzerinden vergi ödemekle yükümlüdür.

Bireysel gelirler için üçlü bir ayrıma gidilmiştir:

- **Emolümentler (PAYE)**

Kazandıkça Öde (PAYE) Sistemi maaş alanlarla ilgilidir ve maaşları, ücretleri, emekli maaşlarını ve istihdamla ilgili diğer gelirleri kapsar.

- **İşletme geliri (CPS)**

Mevcut Ödeme Sistemi (CPS), ticaret, işletme, meslek ve kiradan elde edilen geliri olan serbest meslek sahipleriyle ilgilidir.

- **Diğer Gelirler (PAYE ve CPS kapsamına girmeyen gelirler)**

Faiz, telif hakkı, yabancı temettüer, ücretler, yıllık gelir gibi gelirler.

Şirketler için ise kurumlar vergisi düzenlenmiştir.

- **Kurumlar Vergisi :**

Şirketlerin, ticari karlar, faiz, telif hakkı, yabancı temettüer ve kira gibi gelirler için kurumlar vergisi düzenlenmiştir. Morityus, kendi yetki alanında faaliyet gösteren şirketlerin elde ettiği kazançlar üzerinden kurumlar vergisi uygulamaktadır. Morityus'taki kurumlar vergisi oranı, vergiye tabi gelir düzeyine bağlı olarak modern bir görünüm sergilemektedir. Eylül 2021 tarihi itibarıyla vergi oranları aşağıdaki gibidir:

Yıllık vergiye tabi geliri 3 milyon MUR'a kadar olan şirketler için: %15

Yıllık vergiye tabi geliri 3 milyon MUR ile 10 milyon MUR arasında olan şirketler için: %17,5

Yıllık vergiye tabi geliri 10 milyon MUR'u aşan şirketler için: %15.

- **Katma Değer Vergisi**

Katma Değer Vergisi, 1998 tarihli Katma Değer Vergisi Kanunu ve Katma Değer Vergisi Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Katma Değer Vergisi (KDV), mal ve hizmetler üzerindeki bir vergidir. Mauritius'ta vergiye tabi bir kişi tarafından, kendisi tarafından yürütülen herhangi bir işin seyri veya ilerlemesi sırasında yapılan tüm vergiye tabi mal ve hizmet tedariki için ücretlendirilir. İthalatçının vergiye tabi bir kişi olup olmamasına bakılmaksızın, malların Morityus'a ithalatında KDV de ödenir. Sıfır dereceli sarf malzemeleri dışındaki vergilendirilebilir sarf malzemelerinin değeri üzerinden KDV oranı % 15'tir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Morityus Standartlar Bürosu (MSB), imalat ve hizmet sektörleri için standartlar geliştiren ulusal kuruluştur. MSB ayrıca, yönetim sistemleri ve ürünlerinin metrolojisi, testi ve sertifikasyonu dahil üzere uygunluk değerlendirme hizmetleri sağlamaktan da sorumludur. Standartların geliştirilmesi, çeşitli teknik komiteler altında gruplandırılmış tüm paydaşların fikir birliği ile gerçekleştirilir. Mevzuatta belirtilen standartlara uygunluk

zorunludur. MSB, her altı ayda bir ISO Ağ Geçidine gönderilen standart bir çalışma planı hazırlar. Piyasada üretim varlığı olmayan taraflar, taslak standartlar kamuya açıklanmak üzere yayımlandığında standartların geliştirilmesine katılabilirler.

Morityus Akreditasyon Servisi (MAURİTAS), kalibrasyon, test, muayene ve belgelendirme ile ilgili uygunluk değerlendirme kuruluşlarına akreditasyon sağlayan tek kurumdur. MAURİTAS, hizmet düzeyini uluslararası yönergeler ve standartlarla karşılaştırır. Morityus'ta akreditasyon gönüllü bir süreçtir.

Morityus, uluslararası kabul görmüş en iyi uygulamalara açıktır ve standart en iyi uygulamaları geliştirmek ve benimsemek için COMESA ve SADC gibi bölgesel kuruluşlar, OECD ve BM gibi uluslararası kuruluşlar ve Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Avustralya, Yeni Zelanda ve Avrupa Birliği gibi gelişmiş ekonomilerle iş birliği yapar. Kullanılan standartlardan bazıları ISO, IEC, ASTM Kodeksi içerir.

İletişim Bilgileri:

Morityus Standartlar Bürosu (<https://msb.intnet.mu/Pages/index.aspx>)
Villa Yolu, Moka, Mauritius,
Tel: +230 433-3648,
Faks: +230 433-5150,
E-posta: msb@intnet.mu

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

MSB Morityus'taki tek ürün belgelendirme kuruluşudur. Ürün testi, sağlık, güvenlik ve çevresel risk oluşturan öğeleri hedefler. Yakıt, pirinç ve un gibi bazı ürünler, teklif belgelerinde belirtilen teknik gerekliliklerle kontrol edilir. MSB sertifikası, şirketlerin ürünlerinin ve süreçlerinin Morityus'ta standartlarını karşıladığını göstermek için MSB işaretini kullanmalarını sağlar. Markanın ürünler ve süreçler için kullanım lisansı, MSB'nin düzenli gözetim ziyaretleri gerçekleştirdiği iki yıl (yenilenebilir) geçerlidir. Morityus, Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon İşbirliği (ILAC) ve Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF) ile Karşılıklı Çok Taraflı Bir Tanıma Anlaşması imzalamıştır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Sertifikalı her ürün için, paketlenen ürün satılmadan veya ihraç edilmeden önce uygun şekilde etiketlenmeli ve işaretlenmelidir. Bozulabilir tüm yiyecekler; menşei, satış veya son kullanma tarihi, içerikler, saklama yöntemi, üreticinin adı ve mümkünse kayıt numarası ayrıca kullanım amacı belirtilerek Fransızca ve İngilizce etiketlenmelidir.

Teknik Engeller

Türk şirketlerine karşı bilinen bir tarife veya tarife dışı ayrımcılık yoktur.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve

teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Morityus'taki fikri mülkiyet hakları (IPR), 2019 Sınai Mülkiyet Yasası, 2014 Telif Hakları Yasası ve 2002 Haksız Uygulamalara Karşı Koruma (Sınai Mülkiyet Hakları) Yasası ile korunmaktadır. 2019 Sınai Mülkiyet yasası ve beraberindeki düzenlemeler Ocak 2022'de yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, sınai mülkiyetle ilgili tüm konuları tek bir tüzükte birleştirir. Koruma çerçevesi patentleri, ticari markaları, endüstriyel tasarımları, faydalı modelleri, entegre devrelerin yerleşim tasarımlarını, tesis çeşitlerini, ticari isimleri ve coğrafi işaretleri kapsar.

Sınai Mülkiyet Yasası ayrıca Madrid Protokolü kapsamında ticari markaların uluslararası olarak dosyalanmasına, Lahey Anlaşması kapsamında endüstriyel tasarımların uluslararası olarak dosyalanmasına ve Patent İşbirliği Anlaşması kapsamında patent başvurularının dosyalanmasına izin verir. Ancak Morityus bu uluslararası belgelere henüz katılmamıştır. 2017 yılında Telif Hakkı Yasası, telif hakkı sahiplerinin çıkarlarını yeniden tanımlamak ve daha iyi korumak ve Morityus Yazarlar Derneği (MASA) için yeni bir düzenleyici çerçeve oluşturmak üzere değiştirilmiştir. MASA, telif hakkı ücretlerinin tahsil edilmesinden ve telif hakkı sahiplerinin ekonomik haklarının yönetilmesinden sorumludur.

Morityus, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir ve sınai mülkiyetin korunması için Paris ve Bern Sözleşmelerine ve Evrensel Telif Hakkı Sözleşmesine taraftır. Morityus, Afrika Bölgesel Fikri Mülkiyet Örgütü (ARIPO) üyesidir. Bununla birlikte, Morityus henüz Harare veya Banjul Protokollerine katılmamıştır. Sınai Mülkiyet Yasası, DTÖ'nün Sınai Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili (TRIPS) anlaşmasına uygundur. Bir ticari marka başlangıçta 10 yıl süreyle tescillidir ve 10 yıl daha yenilenebilir. Bir patentin süresi, başvuru tarihinden 20 yıl sonra sona erer. Morityus 'taki IP mevzuatı uluslararası normlarla tutarlı olsa da, uygulama nispeten zayıftır. Uygulamada, polis yalnızca IP sahibinin Morityus'ta resmi bir temsilcisinin bulunduğu durumlarda IP ihlallerine karşı harekete geçecektir. Çünkü mahkemeler bir temsilcinin ele geçirilen ürünlerin sahte olduğuna tanıklık etmesini talep etmektedir.

Dağıtım Kanalları

Mallar, ithalatçıların, toptancıların, perakendecilerin ve süpermarketlerin standart kanalları aracılığıyla dağıtılır. Morityus, üst düzey alışveriş merkezlerinden aile tarafından işletilen küçük mağazalarına kadar çok çeşitli perakende satış noktalarına sahiptir. Morityus'un büyüklüğü göz önüne alındığında (42 mil kuzeyden güneye, 28 mil doğudan batıya) mallar adaya ulaştığında malların dağıtımı zor değildir. Adanın iş ve ticaret merkezi olan Port Louis'in yaklaşık 139.000 kişilik kalıcı bir nüfusu vardır. Dört şeritli otoyol boyunca Port Louis'in hemen güneyinde bir bölge olan Ebene, son on yılda bir dizi küresel finans kurumunun bölgesel merkez kurduğu büyük bir iş merkezine dönüşmüştür. Port Louis'den ana otoyol boyunca havaalanına kadar güneydoğuya uzanan dört büyük kasaba daha vardır ve ülke nüfusunun çoğunluğu bu kentsel alanda yaşamaktadır.

Tüketici Tercihleri

Morityuslu tüketiciler için marka sadakati en önemli satın alma faktörüdür ve sadakat seviyeleri diğer Sahra Altı ülkelerinden çok daha yüksektir. Karşılabilirlik, ikinci en önemli satın alma faktörü iken, düşük fiyatlar veya fırsatlar denemeyi teşvik edebilir. Yakınlık ve ergonomi de çok önemlidir.

Genel olarak, Morityuslu tüketicilerin erişemeyeceği ürün ve hizmetler ülkede refah arttıkça artık uygun fiyatlı hale gelmiştir. Buzdolabı, çamaşır makinesi, mikrodalga fırın ve benzerleri gibi beyaz eşyalar günümüzde adeta temel ihtiyaç haline gelmiştir. Çoğu uluslararası üne sahip olan high street süpermarketlerinin ve hipermarketlerinin açılması, alışveriş yapanlara giderek daha kolay erişim sağlamıştır. Kadınların iş gücüne katılımının artması ile hanehalkı gelirinin artması fast-food ve hazır yemek gibi diğer endüstrilerin gelişmesine yol açmıştır. Boş zaman tüketimi ve sağlık merkezlerindeki artışla birlikte adada sağlık faaliyetleri de artmıştır.

Sosyal medya, TV ve radyo en popüler bilgi ve eğlence kaynaklarıdır, bu nedenle şirketler reklamları için bu araçlara odaklanmalıdır (potansiyel tüketicilerin yaklaşık %90'ına ulaşır). Öte yandan, ülkede internet erişimi oldukça gelişmiştir, daha yeni reklam biçimlerinin (sosyal medya gibi) etkisi yüksek olacaktır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Morityus pazarındaki başarı için etkili reklamcılık, rekabetçi fiyatlandırma, hızlı teslimat ve güvenilir satış sonrası servis önemlidir. Morityus pazarına yeni ürünler tanıtmak isteyen şirketler, potansiyel müşterileri, satın alma modellerini ve tercihlerini belirlemek için pazar araştırması gerektirir. Genel olarak gıda ürünleri, özellikle hazır/işlenmiş gıdalar, yerel zevklere ve koşullara uyarlanmalıdır. Şirketler bir pazarlama stratejisi geliştirirken yerel kültürel ve dini tercihleri göz önünde bulundurmalıdır. Müslüman topluluğa (nüfusun yüzde 17'si) hitap etmek için helal işleme için öncelik verilmelidir. Birçok Hindu (nüfusun yüzde 48'i) sığır eti ve domuz eti yememektedir.

Kamu İhaleleri

Morityus'ta büyük devlet sözleşmeleri, özerk bir Merkezi Satın Alma Kurulu aracılığıyla yürütülür. Devlet ihale yönetmeliklerine çevrimiçi olarak erişilebilir.

Morityus'ta kamu ihalelerine, (<https://eproc.publicprocurement.govmu.org/login#>) adresinden erişilebilmektedir.

Satın Alma Politikası Ofisi, halka açık e-satın alma sistemini yönetir. GoM, ihale bildirimlerini Resmi Gazetede, yerel medyada ve ayrıca Merkezi İhale Kurulunun web sitesinde yayınlar. Başarılı yabancı teklif sahipleri genellikle büyük sözleşmeler yapmak için yerel ortaklarla birlikte çalışır. Birçok hükümet, Çok Taraflı Kalkınma Bankalarından borç alarak bayındırlık projelerini finanse etmektedir. Morityus, DTÖ Devlet Alımları Anlaşması'nı imzalayan ülkeler arasında değildir.

Birçok altyapı projesi, Dünya Bankası, Afrika Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Fransız Kalkınma Ajansı, Kuveyt Fonu, Abu Dabi Kalkınma Fonu ve Afrika'daki Arap Ekonomik Kalkınma Bankası gibi kurumlar tarafından finanse edilmektedir. Bazıları Fransa, Hindistan, Çin, Almanya ve Japonya'dan ikili yardım yoluyla finanse edilmektedir. Bu kaynaklar, liman ve havaalanı iyileştirmeleri, kanalizasyon arıtma, yol, köprü ve baraj inşaatı, enerji, telekomünikasyon, hastane ve konut inşaatı ve spor tesisleri dahil olmak üzere geniş bir proje portföyünü finanse etmektedir.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Morityus, toplamda kendi kendine yeterlilik oranı yüzde 25 olan net bir gıda ithalatçısıdır. Sınırlı büyüklüğü, ölçek ekonomilerinin olmaması ve şeker kamışının ekonomik açıdan karşılaştırmalı avantajı nedeniyle Morityus, temel gıda gereksinimlerinin çoğunu ithal etmektedir. 2021'de tarımsal ithalat, toplam Morityus ithalatının yüzde 19,9'unu temsil eden 1 milyar dolara ulaşmıştır. Bu dönemde Fransa, yüzde 13,4 pazar payıyla Morityus tarımsal ithalatının önde gelen kaynağı olmuş, onu Güney Afrika (yüzde 10,0), Hindistan (yüzde 8,2), Seyşeller (yüzde 6,3) ve Yeni Zelanda (yüzde 5,7) izlemiştir. İthal edilen ürünler arasında pirinç, et ve balık, belirli meyveler (portakal, mandalina ve üzüm), bakliyat (tahıl baklagilleri), süt ve süt ürünleri, taze ve dondurulmuş sebzeler, kahve, çay ve baharatlar, tahıllar, yağ, içecekler, buğday ve gıda müstahzarları. Morityus 2021'de, çoğunlukla Arjantin'den soya fasulyesi yağı ekstraksiyonundan mısır, yağlı kek ve katı artıklar gibi hayvan yemi üretmek için ürünler de ithal etmiştir. Küresel tarımsal tedarik zincirindeki mevcut aksamalar nedeniyle, Morityuslu ithalatçılar, hayvan yemi, yemeklik yağ, buğday, gübreler ve mısır dahil olmak üzere çeşitli tarım ürünleri ve girdileri için alternatif tedarikçiler aramaktadırlar.

Hükümet, yerel mahsulleri ve girdileri, tarımsal işlemeyi ve akıllı tarımı teşvik ederek ithal gıdaya bağımlılığı azaltmayı planlamıştır. Maliye Bakanı, 2022-2023 bütçesinde bir tarımsal işleme parkı ve bir meyve işleme kümesi için fon sağladığını duyurdu. Yerel meyve, sebze, bal ve tohum üretimini artırmak için çeşitli teşvikler de açıklandı. Morityus'ta önemli bir sorun, çiftçiler tarafından pestisitlerin aşırı kullanılmasıdır.

2024-2025 Bütçesi, gıda ürünlerinde yerel üretimi teşvik etmek ve ithalata olan bağımlılığı azaltmak için bir dizi iddialı önlem öngörmektedir. Önemli girişimler arasında korumalı çiftliklerin inşası için sübvansiyonlar, gübre ve tohum alımı, hayvan ithalatı ve tarımsal ekipman alımı için kolaylıklar yer almaktadır. Patates, soğan, havuç, fasulye, sarımsak ve domates üretimini teşvik etmek için özel destekler öngörülmekte, küçük üreticilere ve kooperatiflere daha fazla destek sağlanmaktadır. Hükümet ayrıca tarım sektörünün gelişimine hizmet edecek altyapı yatırımlarına da devam etmektedir (Britannia organik bölgesinde erişim yolları ve kanalizasyonların iyileştirilmesi, Ulusal Toptan Pazarı'nda ise soğuk hava deposu tesisi gibi).

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Buğday,
- Ham yemeklik yağ,
- Hayvan yemi için mısır ve soya kalıntısı,
- Organik tarım için işlenmiş gıdalar ve girdiler,
- Tarımsal işleme teknolojileri.

Biyoteknoloji

Morityus'taki biyoteknoloji endüstrisi genç olup büyümeye devam etmektedir. 2014 yılından bu yana, birçok şirket biyoteknoloji araştırma ve geliştirme için modern altyapıya sahip özel bir "BioPark"ta faaliyet göstermektedir. Morityus Araştırma Konseyi, Biyomedikal ve Biyomateryal Araştırma Merkezi ve Gıda ve Tarımsal Araştırma ve Yayımlar Enstitüsü gibi devlet kurumları, araştırmaları yoluyla biyoteknoloji endüstrisini desteklemektedir. Biyoteknoloji sektöründe şu anda 18 şirket bulunmaktadır (tıbbi cihazlar ve ilaç üretimi hariç). Bu şirketler, klinik denemeler, bilimsel amaçlı kullanım için primat üretimi, balık yağı üretimi ve biyoyakıt üretimi gibi farklı faaliyetlerde bulunmaktadır. 2023 itibariyle güncellenen aşağıdaki tablo, Mauritius'taki endüstri hakkında daha fazla ayrıntı sunmaktadır:

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Klinik öncesi ve klinik çalışmalar,
- Klinik öncesi çalışmalar için üreme,
- Kök hücre tedavisi,
- Fitoterapi araştırma ve geliştirme,
- Tarım endüstrisi uygulamaları,
- Nutrasötikler,
- Deniz biyoteknolojisi.

Sanayi

İlaç Sanayi

Morityus, büyük ölçüde hem kamu hem de özel sağlık kurumlarına tedarik için farmasötik ürünlerin ithalatına bağımlıdır.

Nisan 2023 itibariyle Morityus'ta 535 kayıtlı özel eczane ve 49 kayıtlı ilaç toptancısı vardır. Eczacılık ürünleri ancak Sağlık ve Yaşam Kalitesi Bakanlığı himayesinde faaliyet gösteren Eczacılık Kurulu ruhsatlı toptancılar tarafından ithal edilebilmektedir. Hükümet çoğunlukla jenerik ilaçları özel hastaneler aracılığıyla satın alır ve eczaneler markalı ürünleri yerel toptancılar aracılığıyla satın alma eğilimindedir. 2021 itibariyle Hindistan, pazarın yüzde 58'i ile Morityus'un ana ilaç tedarikçisidir ve onu Fransa (yüzde 9), Almanya (yüzde 6), Amerika Birleşik Devletleri (yüzde 4), Birleşik Krallık (yüzde 3) ve Güney Afrika (yüzde 3) izlemiştir. Morityus'ta şu anda ilaç üretim şirketi mevcut değildir.

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Antibiyotik olmayan ilaçlar,
- Aşılar (insan ve veteriner),
- Antibiyotikler,
- Anti-enfektif, antiretroviral ve antihipertansif ilaçlar,
- Kardiyovasküler ilaçlar,
- Sitotoksik ilaçlar,
- Antidiyabetikler,
- Böbrek ilaçları,
- Opioidler, antitüberküloz, oftalmik, dermatolojik ve NICU ilaçları.

Hizmetler

Liman Genişletme ve Gemi Tedarikçiliği

Ülkenin tek deniz kapısı olan Port Louis limanı, ulusal ekonomide hayati bir rol oynamaktadır. Yıllık yaklaşık 8 milyon ton kargoya eşdeğer olan toplam dış ticaret hacminin yaklaşık yüzde 99,5'ini idare etmektedir. Morityus Liman İdaresi (MPA), liman sektörünü düzenler, kontrol eder ve liman altyapısını, ilgili tesisleri ve ekipmanı yönetir. Kargo Elleçleme Şirketi (CHC) konteynerler ve genel kargo ile ilgili tüm liman elleçleme işlemlerinin yönetiminden sorumludur.

Hükümet, okyanus ekonomisini aktif olarak desteklemekte ve limanı potansiyel bir bölgesel konteyner aktarma merkezi olarak görmektedir. 1999 yılında faaliyete başladığından beri konteyner terminali, konteyner ticaretinde istikrarlı bir büyümenin yanı sıra aktarma ticaretinde ılımlı bir büyüme yaşamıştır. Ekim 2017'de, 800 metre uzatılmış rıhtım uzunluğu ve 16,5 metre tarama derinliğine sahip yeni konteyner terminali açılmıştır. Uzatma çalışmaları sonucunda terminalin kapasitesi 550.000 Teu'dan (Yirmi Fit Eşdeğer Birim) 800.000 Teu'ya yükselmiştir. Port Louis şu anda güneybatı Hint Okyanusu'nun en derin limanlarından biridir ve yaklaşık 15 metre çap ve 12.000 TEU kapasiteli konteyner gemilerini idare edebilmektedir.

MPA, 2040'ın ötesindeki konteyner trafiğini karşılamak için 1,5 milyon TEU kapasiteli bir ada konteyner terminalinin geliştirilmesini önermiştir. Proje, mevcut konteyner terminalinin hemen dışında insan yapımı bir adanın inşa edilmesini gerektirecektir. MPA ayrıca konteyner terminalinde sakin bir havza oluşturmak için bir dalgakıran yapısı inşa etmeyi planlamaktadır. Amaç, 2019 itibarıyla toplam değeri yaklaşık 835 milyon dolar olan her iki proje için de kamu-özel sektör ortaklığı anlaşması için çalışmaktır. Ağustos 2019'da MPA, potansiyel yatırımcılar ve geliştiriciler için bir bilgilendirme muhtırası yayınlamıştır. Beş şirket kısa listeye alınmış ancak o zamandan beri COVID-19 salgını ve kalıcı etkileri nedeniyle ilerleme olmamıştır.

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Portal vinçler,
- Elleçleme ekipmanına sahip forkliftler / kamyonlar,
- Yükleme ve boşaltma makineleri,
- Kara ve açık deniz sığınağı,
- Ada konteyner terminali ve dalgakıran inşaatı,
- Konteyner terminali teknolojisi.

Tıbbi Ekipman

Morityus'ta kamu hastaneleri ücretsizdir ancak birkaç özel klinik de vardır. Morityus'un sağlık altyapısı beş büyük bölgesel kamu hastanesini, iki devlet bölge hastanesini ve biri psikiyatri hastanesi olmak üzere yedi özel hastaneyi içermektedir (göğüs hastalıkları, göz hastalıkları, kulak, burun ve boğaz hastalıkları, iki kalp merkezi ve bir de kanser hastanesi). Ülkede ayrıca 18 özel klinik ve hastane ile 59 tıbbi laboratuvar bulunmaktadır. 2020'nin sonunda hem kamu hem de özel tesislerde 4.496 yatak kapasitesi bulunmaktaydı. Morityus 2021 yılında, başta Çin (yüzde 15), ABD (yüzde 15), Hindistan (yüzde 11), Almanya (yüzde 10), İrlanda (yüzde 8)

ve Güney Afrika'dan (yüzde 7) olmak üzere 39 milyon dolar değerinde tıbbi ekipman ithal ederken, başta Fransa (yüzde 48) ve Hindistan (yüzde 38) olmak üzere çeşitli ülkelere 42 milyon dolar değerinde tıbbi ekipman ihraç etmiştir.

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Kanser Merkezi Ekipmanı,
- Kulak, Burun, Boğaz (KBB) Hastane Ekipmanı,
- Göz Hastanesi Ekipmanı,
- Tıbbi Görüntüleme (MRI, BT ve Röntgen) ve Teşhis Ekipmanı,
- Cerrahi Ekipman,
- Ortopedi Malzemeleri ve Vücudun Yapay Kısımları,
- Diyaliz Ekipmanı,
- Laboratuvar Ekipmanı,
- Diş Cerrahisi ve Dentofasiyal Ortopedi,
- Sağlık BT Çözümleri.

Enerji

Hükümetin enerji politikası, ülkenin fosil yakıtlara bağımlılığını azaltmak ve sera gazı emisyonlarını azaltmak için yenilenebilir ve temiz enerji kullanımını teşvik etmektedir. 2020 resmi istatistikleri, elektrik üretimi için kullanılan yenilenebilir enerji yüzdesinin yüzde 21,7'den yüzde 23,9'a çıktığını göstermiştir. Hükümet, 2021-2022 bütçe konuşmasında, elektrik üretimi için yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını yüzde 60'a çıkarmayı, kömür kullanımını aşamalı hale getirmeyi ve enerji verimliliğini 2030 yılına kadar yüzde 10 artırmayı planladığını duyurmuştu. Hükümet ayrıca, Morityus'un en son bütçe konuşmasında açıklanan hedeflere ulaşabilmek için 2019'da yayınlanan Yenilenebilir Enerji Yol Haritası 2030'u da gözden geçirmiştir. Yeni yol haritasında rüzgar santralleri, güneş enerjisi, biyokütle, dalga enerjisi ve atıktan enerji üretim projeleri ön plana çıkmaktadır. Şeker kamışı atığı (bagas) şu anda %13,3 ile başlıca yenilenebilir enerji kaynağıdır. Mauritius, yenilenebilir elektrik üretiminin geri kalanını hidroelektrik, rüzgar, katı atık depolama gazı (çöp gazı) ve güneş enerjisinden sağlamaktadır.

Morityus'ta, 1995 Gelir Vergisi Yasası, Gümrük Yasası ve Katma Değer Vergisi Yasası kapsamında sağlanan düzenlemeler aracılığıyla temiz enerji yatırımı yapan şirketlere vergi teşvikleri sunulmaktadır. Bir şirket için vergi teşvikleri şunları içermektedir:

- Elektrikli araç hızlı şarj cihazı harcamalarından iki kat vergi indirimi,
- Güneş enerjisi ünitesi satın alımı harcamaları için yıllık %100 oranında amortisman,
- Yeşil teknoloji ekipmanlarının satın alınması harcamaları için yıllık %50 (doğrusal) amortisman,
- Borç senetleri ve tahviller aracılığıyla yenilenebilir enerji projelerine yatırım yapan şirketlerin elde ettiği faiz gelirleri için vergi muafiyeti,
- Derin okyanus suyunu kullanarak klima hizmetleri sağlayan şirketler için sekiz yıllık vergi tatili,
- Fotovoltaik sistemler ve elektrikli araç şarj cihazlarının satın alımında gümrük vergisi ve katma değer vergisi muafiyeti.

Enerji ve Kamu Hizmetleri Bakanlığı'nın himayesine giren Merkezi Elektrik Kurulu (CEB), Morityus'ta elektriğin iletimi, dağıtımı ve satışı için tek kurumdur. CEB, şu anda ülkenin toplam güç ihtiyacının yaklaşık yüzde 37'sini dört termik santral ve 10 hidroelektrik santralinden üretmektedir. Ülkenin enerjisinin büyük kısmı akaryakıt ve kömürden gelmektedir. Ülkenin elektrik ihtiyacının geri kalan yüzde 39'u, haziran-kasım ayları arasında şeker kamışı hasat mevsiminde küspe kullanan şeker kamışı endüstrisinden, başta özel jeneratörler olmak üzere bağımsız elektrik üreticilerinden ve Aralık-Mayıs ayları arasında hasat mevsimi dışında ithal kömürden elde edilmektedir.

Morityus hükümeti ayrıca enerji sektöründe yasal ve kurumsal reformlar gerçekleştirmektedir. 2016 yılında yenilenebilir enerji kullanımını teşvik etmek için Morityus Yenilenebilir Enerji Ajansı (MARENA) kurulmuştur. MARENA, UNDP-Yeşil İklim Fonu ve SADC-PPDF arasındaki ortak finansman anlaşması kapsamında Estudios Energeticos Consultores S.A.'yı devreye almıştır. Proje, yenilenebilir enerji teknolojileri için norm ve standartların yanı sıra sektördeki montajcıların, teknisyenlerin ve profesyonellerin akreditasyonuna yönelik standartlar hakkında öneriler içerecektir.

Önde gelen alt sektörler şunları içerir:

- Fotovoltaik hücreler ve teknoloji,
- Güneş enerjili su ısıtıcıları için güneş enerjisi teknolojisi,
- Katı atıkların yakılması için atıktan enerjiye tesis,
- Klima için soğuk deniz suyunun pompalanması,
- Rüzgar türbinleri,
- Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) projeleri,
- Yeşil bina tasarım hizmetleri ve ekipmanları,
- Enerji verimliliği projeleri ve enerji denetimleri,
- Elektrikli araçlar,
- Biyoenerji.

Ayrıca son yıllarda hükümet tarafından yapılan açıklamalarda, temiz enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmek ve enerji sektörünü daha verimli hale getirmek için ek önlemler açıklanmış olup bu önlemler aşağıdaki projelerin gerçekleştirilmesini içermektedir:

- Özel yatırımcılarla ortaklık içinde toplam 140 MW kapasiteye sahip hibrit yenilenebilir enerji tesislerinin kurulması,
- Airports of Mauritius Ltd. tarafından 14 MW güneş enerjisi fotovoltaik sistemi yatırımı,
- CEB tarafından Amaury'de 20 MW kapasiteli bir batarya enerji depolama sisteminin kurulması,
- Özel konutların, sivil toplum kuruluşlarının ve hayır kurumları ile dini kuruluşların çatılarına toplam 9 MW kapasiteli 5.000 güneş enerjisi fotovoltaik kitinin kurulması.

Buna ek olarak, elektrikli araç kullanımını teşvik etmek için önlem ve hedefler açıklanmış, 2020 yılında 10 yıllık bir elektrikli araç entegrasyon yol haritası geliştirilmiştir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Morityus pazarına giren Türk firmaları için yasal bir engel yoktur, ancak küçük boyutu (1,3 milyon kişi) ve Türkiye'den uzaklığı, onu Türk ürünleri için daha az yaygın bir pazar haline getirmektedir. Ek olarak Morityus pazarına giren Türk firmaları, yerleşik Avrupalı, Güney Afrikalı ve Asyalı rakiplerle mücadele etmelidir.

Hükümet, elektrik, su, atık su, posta hizmetleri ve televizyon yayıncılığı dahil olmak üzere kilit kamu hizmetlerini kontrol etmektedir. Stratejik mal ithal eden devlete ait bir kuruluş olan Devlet Ticaret Şirketi, basmati olmayan pirinç, buğday unu ve petrol ürünlerinin ithalatını kontrol ederken, gıda güvenliği stratejilerini uygulamak ve yerel üretimi genişletmekle görevli bir organ olan Tarımsal Pazarlama Kurulu, patates, soğan, mısır ithalatını kontrol eder. 2020'de hükümet, "Made in Mauritius" markasını korumak ve tanıtmak için kotalar getirileceğini duyurmuştur. Bu kotalar, yerel olarak üretilen mallar için süpermarketlere uygulanacak asgari yüzde 10'luk raf alanı, tüm yerel imalat şirketlerine devlet alımlarında teklif edilecek yüzde 20'lik tercih payı ve imalat KOBİ'leri için yüzde 30'luk bir oranı içermektedir.

Mevcut fikri mülkiyet mevzuatı genellikle uluslararası normlara uygundur.

Türk firmaları için iyi fırsatlar birden fazla sektörde mevcuttur. Bunlar arasında yenilenebilir ve temiz enerji, franchising, enerji tasarruflu bina tasarımı ve ekipmanları, tıbbi ekipman ve sağlık hizmetleri, ilaçlar, güvenlik ekipmanları, film endüstrisi, liman taşıma ekipmanları, okyanusla ilgili endüstriler ve hizmetler, otel ve restoran ekipmanları, tarım/endüstriyel makine ve teknoloji, telekomünikasyon ve bilgi teknolojisi, finansal hizmetler, dijital ticaret ve hizmetler ve danışmanlık hizmetleri sayılabilir.

Tarım ve gıda sektörü fırsatları arasında buğday, ham bitkisel yağ, hayvan yemi için mısır/soya fasulyesi, biyo-tarım teknolojisi, gıda işleme teknolojisi ve tohumlar (patates, soğan ve diğer sebzeler) ve deniz ürünleri bulunmaktadır.

Ticari gelenekler Avrupa'daki gibidir. Erkekler için normal iş kıyafetleri takım elbise ve kravattır. Kıyı bölgeleri yıl boyunca iç bölgelerden daha sıcaktır. Daha soğuk aylarda -Haziran'dan Eylül'e kadar- ülkenin merkezinde seyahat ediyorsanız ek bir giysiye ihtiyaç duyulabilir. Nem, yaz aylarında -Kasım ayından Nisan ayına kadar- özellikle başkentte ve kıyı bölgelerinde oldukça yüksek olabilir. Öğle yemekleri ve kokteyl resepsiyonları ortak iş görüşmesi ortamlarıdır.

Morityus'un telekomünikasyon altyapısı son teknolojik gelişmelere ayak uyduramamıştır ancak güvenilir uluslararası posta, telefon, faks, e-posta ve internet hizmetleri mevcuttur ve genellikle Hint Okyanusu bölgesinin geri kalanından daha güvenilirdir. İnternet bağlantısının hızı ve bant genişliği, Hindistan, Madagaskar ve Güney Afrika'ya bağlanan doğrudan kablolarla iyileşmesine rağmen, şu anda birçok modern ticari gereksinim için yetersizdir. Mart 2022 itibarıyla 267.400 hanenin fiber optik bağlantıya erişimi vardır. Haziran 2021'de Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu (BİT), üç mobil operatöre 5G lisansı vermiştir.

Güç kaynağı 220-240 voltur ve kullanılan fiş tipleri C, E, F ve G tipidir (İngiliz).

Para Kullanımı

Morityus 'taki para birimi Morityus Rupisi (Rs veya mur)'dir. Morityus Merkez Bankası internet sitesi konsolide gösterge niteliğinde döviz kurları sağlar. Çoğu işletme, Mastercard ve Visa gibi kredi ve banka kartlarını kabul eder. Adanın dört bir yanındaki bankalarda döviz bozdurulabilir. Western Union ve Moneygram gibi para transfer hizmetleri de mevcuttur.

Aralık 2024 itibariyle 1 ABD doları 46,14 Morityus rupisi, 1 avro 48,63 Morityus rupsine karşılık gelmektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Türk vatandaşlarından umuma mahsus pasaport hamilleri 30 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 30 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Çalışma saatleri aşağıdaki gibidir:

- Devlet Daireleri Pazartesi'den Cuma'ya 09:00-16:00 saatleri arasında açıktır.
- Bankalar Pazartesi'den Cuma'ya 09:00-15:00 arası açıktır ve bazı bankalar Cuma günleri 17:00'e kadar açık kalır.
- İşletmeler Pazartesi'den Cuma'ya 08:30-16:30 ve genellikle Cumartesi 09:00-13:00 saatleri arasında açıktır.

Morityus'ta 2025 yılı için 14 resmî tatil vardır.

- Yeni Yıl - Çarşamba 1 : Ocak
- Yılbaşı Partisi – Perşembe : 2 Ocak
- Çin Bahar Festivali – Çarşamba : 29 Ocak
- Köleliğin Kaldırılması – Cumartesi : 1 Şubat
- Thaipooşam Cavadee – Salı : 11 Şubat
- Maha Shivaratree – Çarşamba : 26 Şubat
- Ulusal Bayram – Çarşamba : 12 Mart
- Ugaadi – Pazar : 30 Mart
- Ramazan Bayramı – Pazartesi : 31 Mart (değişiklik olabilir)
- İşçi Bayramı -Perşembe : 1 Mayıs
- Ganesh Chaturthi – Perşembe : 28 Ağustos
- Divali – Pazartesi : 20 Ekim
- Azizler Günü – Cumartesi, : 1 Kasım
- Kiralık İşçilerin Gelişi – Pazar : 2 Kasım
- Noel – Perşembe : 25 Aralık

Yerel Saat

Yerel Saat ve Çalışma Saatleri: Yerel saat, Greenwich Ortalama Saati'nden dört saat ve Doğu Standart Saati'nden dokuz saat ileridedir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Morityus'ta başlıca dört tür şirket kurulumu vardır:

- Yerli Şirket (DC)
- Yetkili Şirket (AC)
- Küresel işletme Şirketi (GBC)
- Korumalı Hücre Şirketi (PCC)

Morityus, İş Kolaylaştırma Yasası 2019, Şirketler Yasası 2001, İş Kaydı Yasası 2002 ve Mali Hizmetler Yasası 2007 dahil olmak üzere kapsamlı bir rehber mevzuat seti ile iş kolaylaştırma, faaliyetler ve yatırım için elverişli bir ortama sahiptir.

Dünya Bankası'nın İş Yapma 2020 raporuna göre, yeni küçük ve orta ölçekli limited şirketler, Sahra Altı Afrika'da 21,5 gün ve OECD yüksek gelirli ekonomilerde 9,2 gün ile karşılaştırıldığında Morityus'ta 4,5 gün içinde ticari faaliyetlerine başlayabilir ve resmi olarak faaliyet gösterebilir.

2001 Şirketler Yasası, ilgili olduğu durumlarda 2007 Mali Hizmetler Yasası ile birlikte şirket kurulumları şu şekilde olmaktadır:

a) Paylarla sınırlı

Hissedarlarının sorumluluğunun, hissedarın elinde bulundurduğu hisseler üzerinden ödenmemiş herhangi bir meblağ ile tüzüğü ile sınırlandırılması ilkesi üzerine kurulmuş bir şirket.

b) Garanti ile sınırlı

Üyelerinin sorumluluğunun, tasfiye halinde şirketin malvarlığına katkıda bulunmayı taahhüt edecekleri miktarla sınırlı olması esasına göre kurulmuş bir şirket.

c) Hisse ve teminat ile sınırlı

Üyelerinin sorumluluğunu üstlenme ilkesi üzerine kurulmuş bir şirket. Pay sahibi olanlara, varsa ödenmeyen tutarla sınırlı olarak ve taahhüt ettikleri tutarla sınırlı olarak teminat verenler.

d) Anonim Şirket

Hissedarlarının sorumluluklarına herhangi bir sınır getirilmemesi ilkesi üzerine kurulmuş bir şirket.

e) Limited Hayat Şirketi

Kuruluş tarihinden itibaren 50 yılı aşmayan bir süre ile şirket sözleşmesinin ömrünü sınırlayan bir şirket. Ancak kararla, bu süreyi en çok 150 yıla kadar uzatacak şekilde sözleşmeyi değiştirebilir.

f) Tek kişilik şirket

Kanun, bir kişinin şirket kurabileceğini öngörmektedir. Ancak, kuruluşta veya 6 ay içinde, tek hissedar/yönetici, ölümü veya iş göremezliği durumunda bir kişiyi sekreter olarak aday göstermelidir.

g) Faal olmayan şirket

Bir şirketin kurulduğu andan itibaren atıl durumda olduğu durumlarda veya bir önceki hesap döneminin sonundan beri atıl durumda olan ve o döneme ait grup hesapları düzenlemesi

gerekmeyen şirket, 219. madde uyarınca o yıla ait yıllık hesap ve raporların suretlerinin usulüne uygun olarak hissedarlara gönderilmesinden sonra herhangi bir zamanda şirket hissedarları toplantısında alacağı özel bir kararla kendisini faal şirket olarak ilan edebilir.

Şirket Kurma Prosedürü

Şirketler Yasası 2001 kapsamında kurulan veya tescil edilen şirketler, özel veya halka açık olabilir.

Şirketler

1. Halka açık şirket: 25'ten fazla hissedarı olabilir ve hisselerini halka satmayı teklif edebilir.
2. Özel şirket: 50'den fazla hissedarı olmayacak ve hisseleri veya tahvilleri için halka taahhütte bulunmayacaktır. Özel bir şirket, önceki son hesap dönemindeki cirosu 50 milyon rupi veya öngörülen başka bir miktardan azsa, küçük özel şirket olarak adlandırılır. Global İşletme Lisansına sahip bir şirket değildir ve Finansal Raporlama Yasasının Birinci Çizelgesinde belirtilen bir tüzel kişilik değildir.

Ortaklıklar

Bir "ortaklık", belirli bir amaç için oluşturulmuş 2 veya daha fazla ortağın (associés) birliğidir. Yaygın olarak "ortaklıklar" olarak adlandırılan "Sociétés", 1985 tarihli Ticaret Kanunu (Değişiklik) Yasası, Yasa 21'e tabidir. Bir ortaklığın süresi (durée) sicilde (statü) belirlenir ancak 99 yılı geçemez. Ancak ortaklar, sürenin bitiminden önce veya sürenin sonunda diledikleri zaman ortaklığı yenileyebilir, uzatabilir veya feshedebilirler.

Limited Ortaklıklar

Limited Ortaklıklar Yasası 2011 kapsamında bir limited şirket kurulur. Bir limited şirket, tüzel kişiliğe sahip olmayı seçebilir ve ortaklığın tüm borç ve yükümlülüklerinden sorumlu en az bir genel ortağa ve yalnızca taahhüdünün azami miktarına kadar sorumlu olan bir sınırlı ortağa sahip olmalıdır.

Limited Liability Partnerships Act 2016 (LLP Act) tarafından getirilen bir limited şirket (LLP), yeni bir ortaklık aracı türüdür. Hem bir şirketin hem de sınırlı bir ortaklığın özelliklerini birleştirir.

Vakıflar

Vakıflar, Vakıf Yasası 2012 kapsamında kurulur. Amaçları Morityus yasalarına aykırı olmamak kaydıyla tüzüğünde belirtilen herhangi bir amaç için bir vakıf kurulabilir. Vakfın amacı hayırseverlik olabilir ve bir kişinin veya bir grup insanın yararına veya belirli bir amacı gerçekleştirmek veya her ikisi birden olabilir.

Morityus'taki farklı iş yapıları ve yukarıda belirtilen ana yasal metinler hakkında daha fazla bilgiye aşağıdaki mevzuattan erişilebilir:

- ✓ Şirketler Yasası 2001,
- ✓ Mali Hizmetler Yasası 2007,
- ✓ İş Kolaylaştırma (Çeşitli Hükümler) Yasası 2019,
- ✓ İş Tescili Yasası 2002.

Ofis Kurma

Morityus'ta ofis kurmak isteyen Türk firmaların bunu yapmak için çeşitli seçenekleri var. Ana şirketin bir şubesini kurabilir veya yerli bir şirket olarak birleşebilirler. Morityus'ta kurulu bir şirket, asgari sermaye gereksinimi olmaksızın yüzde 100 yabancı sermayeli olabilir. 2017 İş Kolaylaştırma Yasası, işletmelerin bir şirketi bünyesine katmalarına ve bir işletmeyi Kurumsal İşletme Kayıt Departmanına iki saatten daha kısa bir sürede kaydetmelerine ve bir günden daha kısa bir sürede faaliyete başlamalarına olanak tanır. Kuruluş ve tescil başvurusu Kurumsal ve İşletme Tescil Departmanında mevcuttur. Yabancı şirketler genellikle özel bir limited şirket olarak örgütlenir. Bir kuruluş sertifikası aldıktan sonra, yabancı şirketler, hükümetin iş kolaylaştırma ve yatırım teşvik ajansı olan Ekonomik Kalkınma Kurulu'na (EDB) kaydolmalıdır. EDB ayrıca meslek izinlerine (birlikte çalışma ve oturma izinleri) yardımcı olabilir ve yatırımcılara başka hizmetler de sunabilir.

Franchising

Morityus'ta franchising ağırlıklı olarak fast food sektöründedir, ancak münhasıran değildir. KFC, Pizza Hut ve McDonald's gibi ABD franchise'ları, Nando's, Steers, Debonair Pizza, Spur ve Ocean Basket gibi Güney Afrika franchise'ları Morityus'ta birkaç yıldır faaliyet göstermektedir. Coca-Cola ve Pepsi ürünleri sırasıyla Phoenix Beverages ve Quality Beverages tarafından yerel olarak üretilmektedir. Morityus'ta bulunan Holiday Inn, Hilton, Marriott International ve Intercontinental gibi birçok tatil köyü ve otel de franchise anlaşmaları kapsamında faaliyet göstermektedir.

Doğrudan Pazarlama

Doğrudan pazarlama birkaç ürünle sınırlıdır. Bazı şirketler kozmetik, sağlık ve ev temizlik ürünlerini hane veya ofis ziyaretleri yoluyla doğrudan tüketicilere satmaktadır. Posta siparişi ve internet yoluyla yurtdışı alışveriş, genç nesil ve gurbetçiler tarafından giderek daha fazla kullanılmakla beraber adanın küçük boyutu ve uluslararası nakliyenin yüksek maliyeti nedeniyle popüler değildir.

Ortak Girişimler/ Lisanslama

Ortak girişimler daha çok inşaat ve mühendislik projeleri ile alışveriş merkezlerinin yönetimi için kullanılmaktadır. Yabancı mimarlar, yerel projeler üzerinde çalışmak için Morityuslu bir mimar veya firma ile ortak girişime girmelidir. İster yerli ister yabancı tüm müteahhitler ve danışmanlar, Morityus'ta inşaat hizmetleri sunabilmek için İnşaat Sektörü Geliştirme Kuruluna kaydolmalıdır. Yerel şirketler, içeceklerden tuvalet malzemelerine kadar lisanslı bir dizi ürün üretmektedir. Yabancı ve yerel firma, lisans sözleşmelerini ve telif hakkı düzenlemelerini müzakere etmelidir.

Ekspres Teslimat

DHL, FedEx ve UPS dahil olmak üzere bir dizi servis sağlayıcı, uluslararası ekspres teslimat hizmetleri sunmaktadır. Hükümetin çoğunluk hissedarı olduğu Morityus Postası, uluslararası ekspres kurye hizmetleri de sunmaktadır. Ek olarak, COVID-19 salgınının ardından, giderek artan sayıda yerel şirket dağıtım hizmetleri vermeye başlamıştır.

Firma Durum Tespiti

Firma tespitine yönelik olarak kurumsal ve işletme kayıt departmanının çevrimiçi veri tabanı (<https://onlinerearch.mns.mu>) firmalar hakkında temel bilgiler sağlar. Yerel hukuk firmaları da durum tespiti hizmetleri sunmaktadır.

Sigorta

Morityus'taki işverenler ve çalışanların sosyal güvenlik katkı payı ödemeleri gerekmektedir. Bu katkılar, emeklilik, sağlık ve işsizlik yardımları dahil olmak üzere çeşitli sosyal güvenlik yardımlarını finanse eder. SGK prim oranları, çalışanın maaşına ve özel koşullarına göre değişmektedir.

Morityus'taki sigorta sektörü iyi gelişmiştir ve son yıllarda istikrarlı bir büyümeye tanık olmuştur. FSC, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği'nin (IAIS) ve Sigorta, Menkul Kıymetler ve Banka Dışı Mali Otoriteler Komitesi'nin (CISNA) bir üyesi olduğundan, sigorta işinin denetimi Uluslararası Standartlar uyarınca 2005 tarihli Sigorta Yasası uyarınca Finansal Hizmetler Komisyonu (FSC) tarafından yürütülmektedir.

Son 15 yılda, tam teşekküllü bir düzenleyici olarak FSC'nin kurulmasıyla sigorta sektörü, iş modelinde büyük bir dönüşüme tanık olmuştur. Mevcut düzenleyici çerçeve, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS) standartları ve ilkeleri ile uyumludur ve sermaye yeterliliği, ödeme gücü, kurumsal yönetim, erken uyarı sistemleri ve poliçe sahiplerinin korunması ile ilgili belirli düzenleyici konulara odaklanan birçok güçlü unsuru içermektedir.

2005 tarihli Sigorta Yasasına göre, sigorta işi, sigorta veya reasürans yoluyla, uzun vadeli sigorta poliçeleri veya genel sigorta poliçeleri kapsamında taahhütte bulunan bir iştir ve harici sigorta işini ve profesyonel bir reasürans işini de içerebilir.

Morityus'taki sigorta şirketleri, mülk ve kaza sigortası, motor sigortası, finansal riskler, havacılık sigortası ve diğerlerini içerebilecek çeşitli hizmetler ve ürünler sunmaktadır.

Sektör, Hayat, Genel ve Reasürans olmak üzere üç ana ürün grubu sunmakta olup bunlar Morityus'ta kayıtlı toplam 23 sigorta şirketi tarafından karşılanmaktadır. Bu şirketlerden ilk üçü, sektörde %74 pazar payına sahiptir. Dünya Bankası'na göre, büyük ve orta ölçekli sigorta şirketleri "verimli ve güçlü", yüksek verimlilik ve makul karlılıkla çalışıyor.

Bankacılık Mevzuatı

Morityus'taki bankalar geniş bir hizmet yelpazesi sunmaktadır. Geleneksel bankacılık olanaklarının yanı sıra kredi ve banka kartları, internet bankacılığı ve telefon bankacılığı gibi kart tabanlı ödeme hizmetleri de sunarlar. Bankalar ayrıca fon yönetimi, saklama hizmetleri, müteveli heyeti, yapılandırılmış borç verme, yapılandırılmış ticaret finansmanı, uluslararası portföy yönetimi, yatırım bankacılığı, özel müşteri faaliyetleri, hazine ve özel finans gibi özel hizmetler de sunmaktadır. Uluslararası bankalar, kurumsal ve özel müşterilere çok çeşitli küresel bankacılık ve finansal hizmetler sunmaktadır.

Morityus'ta döviz kontrolü bulunmamaktadır.

Morityus, Sahra'nın güneyindeki en eski bankacılık kurumuna ve İngiliz Milletler Topluluğu'nun en eski bankalarından birine sahip olarak övülmektedir. Morityus Bankacılık Sektörü 1813'ten beri ekonominin hizmetindedir.

Morityus Uluslararası Finans Merkezi (IFC), geleneksel perakende bankacılık olanaklarından fon yönetimi, özel bankacılık, yapılandırılmış ticaret finansmanı, yatırım bankacılığı ve saklama hizmetleri gibi uzmanlaşmış hizmetlere kadar çok çeşitli hizmetler sunan 19 yerel ve uluslararası bankadan oluşmaktadır.

Morityus Merkez Bankası, bankacılık sektörünün zirvesindedir ve bankaların güvenliğini ve sağlamlığını sağlamaktan sorumludur. Banka dışı mevduat kabul eden kuruluşlara da lisans verir ve bunları denetler. Morityus'taki bankacılık sektörü, Morityus Bankacılık Yasası 2004 tarafından yönetilmektedir.

Morityus IFC uluslararası standartlara ve en iyi uygulamalara bağlıdır. Ülke, Temmuz 2014'ten itibaren sermaye yeterlilik rasyosu hesaplamasında Basel III'e geçiş yapmıştır. Ekim 2017'de Likidite Karşılama Oranını uygulamaya konmuştur. 2005 yılından bu yana, bankaların tek bir bankacılık lisansı altında yurt içi ve yurt dışı bankacılık faaliyetlerini yürütebilecekleri tek bir bankacılık lisansı rejimi benimsenmiştir. Morityus IFC, yabancı bankaların Morityus'taki temsilciliklerini memnuniyetle karşılamaktadır. Yabancı bir banka, yabancı bankanın kendi ülkesindeki denetim makamının onayına ve Bankanın önceden yazılı onayına tabi olarak Morityus'ta bir temsilcilik açabilir. Temsilcilik, Morityus'ta kurulu şirketlerle temas kurma ve sürdürme, yabancı bankanın hizmetlerini tanıtmaya, pazar araştırması yapma ve diğerlerinin yanı sıra yabancı bankanın denizaşırı ofislerinin personelinin Morityus'taki ana müşterileri ile ziyaretlerini ve toplantılarını düzenleme ve kolaylaştırma yetkisine sahiptir. Ancak temsilcilikler, mevduat kabul etmek, müşteriler için hesap açmak, kredi vermek veya menkul kıymet alım satımı yapmak gibi herhangi bir bankacılık işi yürütemez.

Vizeler

Türk vatandaşlarından umuma mahsus pasaport hamilleri 30 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 30 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır.

Morityus vatandaşı olmayanlar, Oturma İzni, Daimi Oturma İzni ve Genç Profesyonel Meslek İzni aracılığıyla Morityus'ta çalışmayı, yatırım yapmayı, yaşamayı veya emekli olmayı seçebilir. Ayrıca, Premium Seyahat Vizesi aracılığıyla işlerini Morityus'tan uzaktan yürütebilir veya çalışabilirler.

Ek olarak, Entegre Tesis Planı (IRS), Emlak Planı (RES), Mülk Geliştirme Planı (PDS), Akıllı Şehir Planı ve Yer +2 gibi Ekonomik Kalkınma Kurulu tarafından onaylanan ve yönetilen planlar kapsamında vatandaş olmayanların ve göçmenlerin Morityus'ta konut mülkü edinmelerine izin verilmektedir.

Çalışma İzni ve Oturma İzni: E-lisans platformunun devreye alınmasını takiben, tüm çalışma izni ve oturma izni başvuruları sadece online değerlendirilecektir. Bu nedenle, bu tür başvurular Ulusal E-lisans Sistemi aracılığıyla çevrimiçi olarak yapılmalıdır.

Kalıcı Oturma İzni: Bu izin, vatandaş olmayan kişinin Morityus'ta 20 yıl süreyle çalışmasına ve/veya yaşamasına izin verir, daha sonra uygunluk kriterlerini karşılaması koşuluyla 20 yıl daha yenilenebilir. Bu izin için başvurular, Başbakanlık Ofisinin Oturma İzni Bölümüne (Savunma ve İçişleri Dairesi) yapılmalıdır.

Genç Profesyonel Meslek İzni: Bu izin için, işveren tarafından op@edbmauritius.org adresinden e-posta yoluyla Yerleşim İzni Birimine (OPU) başvuru yapılmalıdır.

Premium Seyahat Vizesi: 23 Ekim 2020'de Morityus Hükümeti, yabancı uyrukluları teşvik etmeyi amaçlayan yeni bir seyahat vizesi olan Premium Vizeyi uygulamaya koyduğunu duyurmuştur. Morityus'a ailesiyle birlikte turist, emekli veya profesyonel olarak uzun süre kalmak için gelenlere yöneliktir. Premium Vize bir yıllık bir süre için geçerlidir ve yenilenebilir. Bu vize için başvuru çevrimiçi yapılmalıdır. Her bir kategori hakkında daha fazla ayrıntı ve başvuru prosedürlerine ilişkin yönergeler için Ekonomik Kalkınma Kurulu'nun (EDB) çalışma ve yaşam bölümüne başvurulabilir.

EDB'nin iletişim bilgileri:

10. Kat, Katedral Meydanı Binası,
16, Jules Koenig Street Port Louis 11328, Morityus Cumhuriyeti
Tel: +230 203 3800

Kaynak: T.C. Antananarivo Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği